

OCENIANIE ARKUSZA POZIOM PODSTAWOWY

Zadanie sprawdzające rozumienie czytanego tekstu *Szczęśliwym chce się bardziej.*

Model zawiera przewidywane odpowiedzi. Odpowiedzi ucznia mogą przybierać różną formę językową, ale ich sens musi być synonimiczny wobec modelu. Oceniając pracę ucznia, należy stosować punktację z modelu.

Uwaga: Za pełną odpowiedź przyznaje się maksymalną liczbę punktów, za niepełną –wskazaną w rubryce „punkty częściowe”. Nie należy przyznawać połówek punktów. Za brak odpowiedzi lub odpowiedź błędną nie przyznaje się punktów.

Nr zad.	Odpowiedzi	Maks. liczba punktów	Punkty częściowe
1.	np. -pozytywne emocje/stany umysłu umożliwiają życie w świecie pełnym negatywnych zjawisk, - pozytywne emocje dają siłę do zmagania się z przeciwnościami losu, - pozytywne emocje pomagają nie dostrzegać zła.	1	0
2.	Przykłady: np. <i>dociekano, pomijano, traktowano, nie przejmowano</i> Cel: np. obiektywizacja wypowiedzi, dystans autora wobec opisywanych zjawisk, skupienie się na faktach.	2 (1 za podanie co najmniej dwóch przykładów i 1 za określenie celu)	1 (za podanie co najmniej dwóch przykładów)
3.	b, d.	2 (za wskazanie dwóch cech)	1 (za wskazanie jednej cechy)
4.	<u>Podobieństwo budowy:</u> np. -oba zaczynają się przywołaniem badań „Diagnoza społeczna 2003”, -mają podobną budowę zdań, -zawierają zbliżone słownictwo (np. <i>badanie panelowe, pomiar, wyższy wskaźnik dobrostanu</i>). <u>Podobieństwo funkcji:</u> np. -wskazują na związek między dobrostanem psychicznym a związkiem małżeńskim, -zawierają argumenty potwierdzające znaczenie poczucia szczęścia.	2	1 (za podobieństwo dot. budowy lub funkcji)
5.	Synonimy: <i> optymizm, dobrostan psychiczny, pozytywne emocje</i> . Funkcja stylistyczna: np. uniknięcie powtórzenia, żywy styl, precyzja stylu, oddanie odcieni znaczeniowych wyrazów.	2	1 (za podanie synonimów)
6.	w zdrowym ciele zdrowy duch, zdrowe ciało uzdrawia ducha	1	-
7.	np. Przedmiotem zainteresowania psychoneuroimmunologii są powiązania procesów psychologicznych, emocji, zachowania, hormonów i funkcjonowania mózgu z odpornością i chorobą.	1	-
8.	<i>W jaki sposób dobrostan psychiczny wpływa na zdrowie fizyczne i długowieczność?</i>	1	-

9.	b	1	-
10.	np. - dobre relacje z ludźmi, - szansa zawarcia związku małżeńskiego, - zdrowie, - długie życie, - wola życia, - wyższe zarobki.	2	1 (za wskazanie trzech korzyści)
11.	a , b	2 (za wskazanie dwóch poprawnych odpowiedzi)	1 (za wskazanie jednej poprawnej odpowiedzi)
12.	np. Poczucie szczęścia oddziałuje na odporność organizmu. Poczucie szczęścia osłabia lub nasila objawy choroby, przyspiesza albo opóźnia zdrowienie. Poczucie szczęścia wpływa na zachowania prozdrowotne i profilaktyczne. Poczucie szczęścia sprzyja samokontroli nastrojów. Poczucie szczęścia obniża stany napięcia. Poczucie szczęścia sprzyja samokontroli nastrojów. Poczucie szczęścia zapobiega zaburzeniom związanym z nadciśnieniem krwi.	2	1 (za zredagowanie dwóch tez)
13.	<i>... szczęśliwym wiedzie się lepiej dlatego właśnie, że są szczęśliwi.</i>	1	-

Temat: Analizując utwory Johanna Wolfganga Goethego i Adama Mickiewicza, przedstaw przeżycia mężczyzn inspirowane kobietami. Na podstawie obu tekstów scharakteryzuj wyobrażenie miłości. Wykorzystaj właściwe konteksty.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (można uzyskać maksymalnie 25 punktów)

Punktacja

1. Określenie zasady zestawienia tekstów, np.:

0 – 3

- a. utwory romantyczne,
- b. utwory o miłości,
- c. miłość niespełniona, nieszczęśliwa,
- d. różne powody oddalenia (emigracja, wygnanie; inny mężczyzna, Albert),
- e. podobne przeżycia,
- f. powieść epistolarna i liryk.

2. Przeżycia mężczyzny inspirowane kobietą w *Cierpieniach młodego Wertera*, np.:

0 – 5

- a. w listach opisuje uczucie do Loty (Werter narratorem i bohaterem),
- b. tęskni za nią,
- c. pragnie ją widzieć, ale i broni się przed nią,
- d. jest zazdrosny o rywala, docenia jego zalety,
- e. śni o wybrance, marzy,
- f. boleśnie odczuwa brak ukochanej, cierpi,
- g. rozpacza, płacze,
- h. dzieli negatywne emocje z naturą,
- i. traci sens życia.

3. Przeżycia mężczyzny inspirowane kobietą w *Do* Na Alpach w Splügen 1829*, np.:**

0 - 5

- a. snuje osobiste, liryczne wyznanie,
- b. odczuwa stałą obecność kobiety,
- c. odnajduje ją w przyrodzie, widzi ukochaną, a nie piękną alpejską naturę,
- d. tęskni za nią, wędruje do niej w myślach,
- e. chce ją ujrzeć, ale i odczuwa lęk,
- f. marzy o wspólnym życiu, o roli niewolnika, obrońcy,
- g. zarzuca jej niestałość, niewdzięczność, niefrasobliwość,
- h. krytykuje styl życia,
- i. konfrontuje swój ból ze szczęściem kobiety.

4. Wyobrażenie miłości, np.:

0 – 5

- a. siła najwyższa, zniewalająca człowieka,
- b. uczucie gwałtowne, żywiołowe,
- c. uczucie niespełnione, tragiczne,
- d. źródło zmiennych uczuć: niedoli i szczęścia,
- e. uczucie prowadzące do idealizacji, sakralizacji kobiety,
- f. przeżywane w relacji z naturą,
- g. oparte na związku dusz,
- h. skutkujące iluzjami i złudzeniami,
- i. nadaje sens życiu,
- j. uczucie trwałe, jedno na całe życie.

5.Konteksty utworów, np.

0 - 4

odwołania do biografii autorów, innych utworów, epoki, gatunku literackiego, itp.

6.Podsumowanie, np.:

0 - 3

- zmienne, silne emocje, różne portrety kobiet w monologach mężczyzn,
- miłość nieszczęśliwa, determinująca życie mężczyzn,
- kontekst, np. osobiste przeżycia twórców, echa werteryzmu w twórczości Mickiewicza.

za uogólnienie trzech problemów 3 p.

za uogólnienie dwóch problemów 2 p.

za uogólnienie jednego problemu 1 p.

Temat: Analizując fragment oraz wykorzystując wiedzę o utworze *Jądro ciemności* Josepha Conrada, przedstaw skutki misji Europejczyków. Kto i jak wypowiada swój sąd we fragmencie?

ROZWINIĘCIE TEMATU (maksymalnie 25 punktów)

Punktacja

1. Wstępne rozpoznanie, np.:

0-2

- a. opis Afryki po przybyciu Europejczyków,
- b. opis losu Murzynów pod rządami białych,
- c. refleksja o skutkach kolonializmu,
- d. epizod z podróży Marlowe'a w poszukiwaniu Kurtza,
- e. fragment modernistycznej powieści podróżniczej..

2. Misja Europejczyków - założenia , np.:

0-2

- a. cywilizowanie dzikich,
- b. niesienie pomocy ludziom na niższym poziomie rozwoju,
- c. szerzenie kultury,
- d. przekonanie o wyższości modelu europejskiego nad innymi modelami kulturowymi,
- e. poczucie wyższości ludzi ze Starego Kontynentu nad tubylcami.

3. Skutki misji Europejczyków, np.:

0-8

- a. zniszczenie przyrody, żywego organizmu natury, naruszenie jej spokoju,
- b. marnotrawstwo materiałów, nieład, chaos (*rozpasane niszcycielstwo*),
- c. bezsensowna, nieefektywna praca (dziura wykopana *w celu niemożliwym do przeniknięcia*),
- d. obraz totalnej zagłady (rzeź, zaraza),
- e. przerażający wygląd Murzynów,
- f. cierpienie, ból, rozpacz,
- g. głód, choroby, agonia, śmierć,
- h. atmosfera smutku, żałoby,
- i. narzucenie tubylcom obcego wzoru kulturowego (np. nieznanego jedzenia),
- j. niewolnictwo, bezwolne poddanie się białym,
- k. degeneracja ludzi, wyniszczenie ich przez pracę,
- l. dehumanizacja tubylców, zatracenie człowieczeństwa,
- m. nieprzystawalność wizerunku białego do roli cywilizatora,
- n. obcość europejskich przybyszy,
- o. rabunek cennych bogactw (kość słoniowa).

4. Postać narratora (kto opowiada), np.:

0-2

- a. Charlie Marlow,
- b. jeden z głównych bohaterów,
- c. zawodowy marynarz, podróżnik,
- d. Europejczyk konfrontujący swe wyobrażenia z faktami,
- e. uosobienie cnót moralnych, heroizmu etycznego,
- f. nośnik idei utworu, wyraża stanowisko autora.

5. Sposób przedstawienia sądu przez narratora (jak opowiada), np.: **0-6**

- a. podkreśla niewiedzę, niezajomość realiów (np. ciąg pytań, powtarzanie *Nie wiem*),
- b. wyraża swoje negatywne emocje: grozę, przerażenie,
- c. wyraża współczucie dla cierpiących,
- d. wyraża oburzenie ich losem,
- e. sprzeciwia się stereotypowi prymitywnego Murzyna,
- f. wypowiada się ironicznie np. *temu cudu, jak lalka od fryzjera, filantropijny zamiar dostarczenia zbrodniarzom jakiegoś zajęcia*,
- g. krytykuje kolonizatorów, podkreśla chciwość, zakłamanie,
- h. formułuje osobiste oceny (słownictwo nacechowane emocjonalnie),
- i. nazywa miejsce piekłem (aluzja literacka),
- j. wypowiada się metaforycznie,
- k. wykorzystuje symbolikę koloru do wyrażenia opinii,
- l. uogólnia obserwacje i sądy w puencie.

6. Funkcjonalne odwołanie do całości powieści **0-2**

(np. nawiązanie do tytułu w puencie fragmentu, inne negatywne skutki misji na przykładzie Kurtza).

7. Podsumowanie, np.: **0-3**

- zniszczenie afrykańskiej natury, eksterminacja Murzynów poprzez pracę,
- rozdział między założeniami misji, ideą szerzenia cywilizacji i kultury a jej skutkami,
- kompromitacja kolonializmu, dążeń imperialnych, podboju i zniewalania ludności w imię postępu i niesienia cywilizacji.

za uogólnienie trzech problemów	3 p.
za uogólnienie dwóch problemów	2 p.
za uogólnienie jednego problemu	1 p.

II. KOMPOZYCJA (maksymalnie 5 punktów)

Kompozycję wypracowania ocenia się wtedy, gdy przyznane zostały punkty za rozwinięcie tematu.

- podporządkowana zamysłowi funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnątrznie, przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym, 5
- uporządkowana wobec przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie głównych części, 3
- wskazująca na podjęcie próby porządkowania myśli, na ogół spójna. 1

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

III. STYL (maksymalnie 5 punktów)

- jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi; urozmaicona leksyka, 5
- zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny; wystarczająca leksyka, 3
- na ogół komunikatywny, dopuszczalne schematy językowe. 1

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

IV. JĘZYK (maksymalnie 12 punktów)

- język w całej pracy komunikatywny, poprawna, urozmaicona składnia, poprawne: słownictwo, frazeologia, fleksja, 12
- język w całej pracy komunikatywny, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja, 9
- język w całej pracy komunikatywny, poprawna fleksja, w większości poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia, 6
- język w pracy komunikatywny mimo błędów składniowych, leksykalnych (słownictwo i frazeologia), fleksyjnych, 3
- język w pracy komunikatywny mimo błędów fleksyjnych, licznych błędów składniowych, leksykalnych. 1

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

V. ZAPIS (maksymalnie 3 punkty)

- bezbłędna ortografia; poprawna interpunkcja (nieliczne błędy), 3
- poprawna ortografia (nieliczne błędy II stopnia); na ogół poprawna interpunkcja, 2
- poprawna ortografia (nieliczne błędy różnego stopnia); interpunkcja niezakłócająca komunikacji (mimo różnych błędów). 1

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

VI. SZCZEGÓLNE WALORY PRACY 0-4